

POPOARE ȘI SPAȚIU ISTORIC

1. Romanitatea românilor în viziunea istoricilor

Istorie

– Bacalaureat – teste

33. Pop, Ioan-Aurel, Năgler, Thomas, *Istoria Transilvaniei*, vol. I, Cluj-Napoca, Editura Centrul de Studii Transilvane, 2003;
34. Radosav, Doru, *Rezistența anticomunistă armată din România între istorie și memorie*, Cluj-Napoca, Biblioteca Centrală Universitară Lucian Blaga, 2006;
35. Romanescu, Gh., *Marile bătălii ale românilor*, București, Editura Sport-Turism, 1982;
36. Soulet, Jean-François, *Istoria Europei de Est de la al doilea război mondial până în prezent*, Iași, Editura Polirom, 2008;
37. Tănase, Stelian, *Clienții lu' tanti Varvara. Istorii clandestine*, București, Editura Humanitas, 2005.

CUPRINS

SINTEZE

POPOARE ȘI SPAȚII ISTORICE.....

1. Romanitatea românilor în viziunea istoricilor..... 1
2. Secolul XX-între democrație și totalitarism. Ideologii și practici politice în România și în Europa..... 1
3. Constituțiile din România..... 1
4. Autonomii locale și instituții centrale în spațiul românesc (secolele IX-XVIII)..... 1
5. Statul român modern: de la proiect politic la realizarea României Mari (secolele XVIII-XX)..... 1
6. România postbelică. Stalinism, național-comunism și disidență anticomunistă. Construcția democrației postdecembriste..... 1

RELAȚIILE INTERNAȚIONALE

7. Spațiul românesc între diplomație și conflict în Evul Mediu și la începuturile modernității..... 2
8. România și concertul european; de la „Criza Orientală” la marile alianțe ale secolului al XX-lea..... 2
9. România în perioada „Războiului Rece”..... 2

TESTE..... 27

SUGESTII DE REZOLVARE..... 167

POPOARE ȘI SPAȚII ISTORICE

1. Romanitatea românilor în viziunea istoricilor

Romanitatea românilor reprezintă un element esențial al identității lingvistice și culturale a poporului român. Astfel, românii sunt un popor romanic (neolatin), al cărui proces de formare (etnogeneză) a cunoscut trei etape: existența civilizației geto-dacice, supusă cuceririi romane, în urma războaielor daco-romane dintre anii 101-102 și 105-106; sinteza daco-romană, realizată în urma procesului de romanizare; desăvârșirea etnogenezei în urma contopirii populației daco-romane cu migratorii slavi în secolele V-VII.

a) civilizația geto-dacă se dezvoltă în timpul regelui Burebista, primul unificator al triburilor geto-dace (82-44 î.Hr.), și atinge apogeul în timpul lui Decebal, cel care a refăcut unitatea statului dac (87-106) și în timpul căruia Dacia a fost cucerită de romanii conduși de împăratul Traian;

b) romanizarea geto-dacilor a fost realizată pe parcursul mai multor secole și a cunoscut mai multe etape:

- cea inițială (secolul I î. Hr.-secolul II d. Hr.), începută în Dobrogea (Moesia), primul teritoriu getic ajuns sub stăpânire romană (sec I î. Hr);

- cea oficială (106-271/274), realizată prin intermediul factorilor oficiali de romanizare (administrația și armata) și al factorilor neoficiali (coloniștii, veteranii, dreptul, urbanizarea, învățământul etc.). În procesul de romanizare, un rol important l-a avut și creștinismul, răspândit în limba latină;

- cea postareliană (secolele III-VII), în timpul căreia se produce și romanizarea dacilor liberi, care nu fuseseră integrați în provincia Dacia;

c) desăvârșirea procesului de formare a poporului și a limbii române s-a realizat în condițiile continuității daco-romane (după retragerea aureliană) și venirea migratorilor slavi (secolele V-VII).

Etnogeneza românească a durat mai multe secole (II-VIII/ IX), românii formându-se atât la nord de Dunăre, cât și la sud de Dunăre, unitatea lor fiind compromisă de trecerea slavilor la sudul Dunării (602).

Caracterul limbii române este și el unul neolatin, cum o demonstrează și structura acestei limbi care conține: strat latin (60%); substrat traco-dacic (10%); adstrat slav (20%); preluări din alte limbi (10%).

După așezarea slavilor la sud de Dunăre, limba română cunoaște și ea o fragmentare în mai multe dialecte: dialectul nord-dunărean (daco-roman) și dialectele sud-dunărene (aromân/macedoromân; istroromân; meglenoromân).

Originea latină a poporului nostru a fost subliniat și de termenii cu care în Evul Mediu vecinii îi desemnau pe români: walach, vlah, olah, blachi. Ulterior, în secolele XV-XVII, călătorii străini i-au numit pe locuitorii Țărilor Române romani.

Au fost formulate două teorii în legătură cu etnogeneza românilor: cea autohtonistă și, respectiv, cea imigraționistă.

Teoria autohtonistă subliniază originea latină și vechimea românilor pe aceste meleaguri și a fost susținută atât de istoriografia românească, cât și de cea străină.

Primii autori care au susținut-o au fost cei străini (ca de altfel și cei care au combătut-o ulterior). Bizantinii au fost interesați de zona nord-dunăreană în contextul migrațiilor:

- împăratul bizantin Mauricius, în lucrarea sa „Strategikon” (secolul al VII-lea), atestă pentru prima oară populația de la nordul Dunării, denumită cu termenul de romani;

- împăratul bizantin Constantin VII Porfirogenetul, în lucrarea sa „Despre administrarea imperiului” (secolul al X-lea), vorbește despre originea latină a populației romanice de la gurile Dunării;

Cronicarul maghiar Anonymus, care a scris la curtea regelui Bella III „Gesta Hungarorum” („Faptele

ungurilor”, secolul al XII-lea), susține că atunci când ungurii, conduși de șeful lor, Tuhutum, au ajuns în Transilvania (secolele IX-X), i-au găsit acolo pe români și pe slavi;

Maghiarul Simon de Geza arată, în „Faptele hunilor și ale ungarilor” (secolul al XIII-lea), că ungurii i-au găsit, la venirea lor în Pannonia, pe români;

Ideea romanității românilor a fost susținută și de umaniștii italieni. Ei activau pentru trezirea conștiinței contemporanilor și mobilizarea lor pentru oprirea turcilor care puneau în pericol Europa creștină și moștenirea romană.

Astfel, Poggio Bracciolini a fost primul care a afirmat originea romană a poporului român (secolul al XV-lea), pe baza elementelor comune ale limbii latine și române.

Alți istorici, partizani ai teoriei autohtoniste, sunt:

- împăratul austriac Iosif II (secolul al XVIII-lea) consideră că românii sunt „cei mai vechi și cei mai numeroși locuitori ai Transilvaniei”;
- ilustrul istoric englez E. Gibbon (secolul al XVIII-lea) afirmă că Dacia a continuat să fie locuită de daci și după cucerirea ei de către romani;
- cărturarul sas J. Troester (secolul al XVIII-lea) susține că românii sunt „cei mai vechi locuitori ai acestei țări”;
- maghiarul Benko Iozsef (secolul al XVIII-lea) arată că „mulți romani împreună cu dacii indigeni au rămas pe loc” la abandonarea provinciei în timpul împăratului Aurelian;
- Paul Schafarik (secolul al XIX-lea) reliefează că „valahii” din nordul și sudul Dunării au rezultat din „amestecul tracilor și geto-dacilor cu romanii”.

Istoriografia românească aduce argumente în favoarea teoriei autohtoniste prin autorii și lucrările de mai jos:

- Nicolaus Olahus care, în 1536, subliniază unitatea de neam și continuitatea românilor;
 - Sasul Johannes Honterus care, în 1542, numește „Dacia” întreg teritoriul locuit de români;
 - secolele XVI-XVIII - Grigore Ureche în „Letopisețul Țării Moldovei” arată originea latină a limbii române și unitatea de neam;
 - Miron Costin accentuează originea latină a poporului și a limbii române, în „Letopisețul Țării Moldovei”;
 - Dimitrie Cantemir, în „Hronicul vechimii romano-moldovlahilor” (1722), reliefează originea latină a românilor;
- În secolul al XVIII-lea romanitatea românilor devine o armă politică în contextul luptei pentru drepturi a românilor din Transilvania;

- reprezentanții Școlii Ardelene (Inochentie Micu-Klein, Samuil Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior, Ion Budai-Deleanu) au promovat ideea originii latine (chiar exclusivă) a poporului român, a vechimii și a continuității acestuia pe meleagurile carpato-danubiano-pontice.

Aceste idei s-au regăsit într-un memoriu înaintat de Școala Ardeleană Curții de la Viena în 1791, intitulat „Supplex Libellus Valachorum”;

Secolele XIX-XX - reprezentanții școlii istorice moderne: A. D. Xenopol, Bogdan Petriceicu-Hasdeu, Dimitrie Onciul, Ion Bogdan, Nicolae Iorga, Gh. I. Brătianu, David Prodan și alții.

Din păcate, mai există o categorie de cronicari și de istorici care nu au fost constanți în afirmațiile lor, fiind influențați în mod direct de factorul politic. Este vorba, printre alții, de:

- cronicarul maghiar Szamoskozy Istvan, în secolul al XVI-lea, care susține că românii sunt urmașii coloniștilor romani; după unirea realizată în 1600 de Mihai Viteazul, Szamoskozy își schimbă opinia, susținând contrariul;
- istoricul maghiar Makkai Laszlo, care susține, la 1946, veridicitatea informațiilor date de cronică lui Anonymus, pentru ca ulterior să le numească „basmе”.

Teoria imigraționistă a fost sistematizată în secolul al XIX-lea de austriacul Robert Roesler și a fost precedată de alte contestări ale originii și vechimii poporului și a limbii române, care au aparținut următorilor:

Sasul Franz Ioseph Sulzer, care scrie la 1781-1782 „Istoria Daciei Transalpine”, susține că:

- dacii au fost masacrați în totalitate de romani;
- românii s-ar fi format ca popor în Peninsula Balcanică, în Moesia, unde asimilează influența slavă și adoptă credința ortodoxă;
- românii trec ulterior la nord de Dunare, în secolul al XIII-lea, cu ocazia a două evenimente: după expediția tătaro-mongolă din 1241 și izgonirea lor de la sudul fluviului de către împăratul bizantin Isac Anghelos.

Maghiarul Bolla Marton, care afirmă în secolul al XVIII-lea că românii sunt de origine bulgară, de unde li se trage și denumirea de „volohi”.

Teoria roesleriană – fundamentul distorsionărilor politizate ale ideii de continuitate și vechime românească - a fost emisă de austriacul Robert Roesler, în lucrarea sa apărută în 1871, intitulată „Studii românești. Cercetări asupra istoriei vechi a românilor”;

Apariția ei a fost favorizată de climatul politic existent în Transilvania (deși majoritari în această provincie, românii erau considerați tolerați, iar națiunile privilegiate – maghiarii, sașii și secuii – au căutat să conteste în mod eronat originea și vechimea românilor).

Ideile sale principale sunt:

- dacii ar fi fost distruși ca popor în urma războaielor cu romanii;
- vechea toponimie dacică ar fi dispărut tocmai din cauza acestei exterminări;
- Dacia nu a putut fi romanizată în 165 de ani;
- toți locuitorii au părăsit Dacia în timpul împăratului Aurelian;
- poporul român și limba română s-ar fi format la sud de Dunăre (argumente: lipsa elementelor germanice în limba română; existența unor elemente lexicale comune în limbile albaneză și română; asemănarea dialectelor dacoromân și macedoromân; influența slavă resimțită de locuitorii de la nord de Dunăre);
- românii ar fi un popor de păstori nomazi;
- nu ar exista izvoare istorice care să ateste existența românilor la nord de Dunăre, anterior secolul al XIII-lea.

Teoria a fost cu succes combătută de lucrările istoricilor români B. Petriceicu-Hasdeu și A. D. Xenopol.

Astfel, contraargumentele istoricului român A. D. Xenopol au fost prezentate în lucrarea „Teoria lui Roesler. Studii asupra stăruinței românilor în Dacia Traiană” (1884):

- continuitatea dacică este demonstrată de revolta dacilor din 117, de dovezi arheologice, de prezența unor soldați daci în armata romană, de păstrarea unor toponime locale;
- etapa de romanizare la care se referă Roesler este doar cea oficială;
- continuitatea daco-romană este demonstrată prin dovezi arheologice, numismatice, lingvistice;
- slavii sunt cei care îi separă, în secolul al VII-lea, pe românii de la nord de cei de la sud de Dunăre;
- există izvoare istorice care atestă prezența românilor la nord de Dunăre încă din secolul al IX-lea.

Negarea continuității românești s-a regăsit și în secolele XIX-XX, mai ales după realizarea României Mari. Istoriografia românească a contracarat această tendință prin opere științifice importante: Vasile Pârvan, „Getica” și „Începuturile vieții romane la gurile Dunării”; N. Iorga, „Istoria românilor”; Gh. I. Brătianu, „O enigmă și un miracol istoric: poporul român”.

După al Doilea Război Mondial și până la revoluția din 1989, istoriografia românească a cunoscut alte deformări. De exemplu, atunci când România a devenit stat comunist, istoriografia a trebuit să sublinieze caracterul imperialist al stăpânirii romane și importanța civilizatoare a slavilor în cadrul istoriei românilor. În timpul regimului lui N. Ceaușescu, s-a adoptat o linie naționalistă exagerată în prezentarea evenimentelor istorice românești.

Astăzi, aceste aspecte au dispărut din lucrările istorice de specialitate.

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Când Mihai Viteazul a ocupat tronul Țării Românești, conjunctura internațională părea favorabilă ridicării împotriva opresorului otoman. În timp ce mișcările de eliberare a popoarelor din Balcani se intensificau, obligând Poarta să angajeze însemnate forțe militare să le potolească, o parte a statelor europene se grupau în «Liga Sfântă», constituită din inițiativa Casei de Austria și sub patronajul Sfântului Scaun. «Liga Sfântă» mai cuprindea Spania și principatele italiene Ferrara, Toscana, Mantova. [...] Interesele țării îl împingeau pe Mihai Viteazul să se desprindă de Imperiul Otoman și să se transforme [...] într-un susținător al ideii de luptă antiotomană. De aceea, domnul Țării Românești a aderat la «Liga Sfântă» [...].

În noiembrie 1594 a ridicat steagul libertății, atacând, mai întâi, turcii din București [...]; și-a extins apoi acțiunile războinice în vederea restabilirii hotarului Țării Românești pe Dunăre. Atacarea Giurgiului a fost urmată de distrugerea [...] Hârșovei și a Silistrei. [...] Concentrărilor de oști otomane în fortărețele de la Dunăre, domnul le-a răspuns printr-un atac simultan al principalelor întărituri: Brăila [...], Turtucaia și Nicopole.”

(Șt. Ștefănescu, *Istoria medie a României*)

B. „La 12 mai 1877 Parlamentul a declarat război Imperiului Otoman pe motivul că starea de război exista de fapt ca urmare a bombardamentelor turcești asupra orașelor românești de la Dunăre. [...] Obiectivul principal al lui Carol I a fost dobândirea statutului de cobeligerant pentru România, ceea ce îi asigura recunoașterea independenței. Ca urmare, el a oferit rușilor participarea deplină a armatei române în apropiata campanie la sud de Dunăre [...]. Campania rusă din Balcani a început cu forțarea Dunării în două puncte – între Galați și Brăila și apoi la Zimnicea [...]. Forțele ruse cuceresc Nicopole la 16 iulie și înaintează spre sud, către Plevna. [...] Dar, tocmai atunci, rezistența turcească s-a înăsprit. [...] După cea de-a doua bătălie pentru Plevna [...] comandantii ruși și-au dat seama că aveau nevoie disperată de întăriri pentru a-și menține pozițiile și a-l împiedica pe inamic să întreprindă o contraofensivă majoră. Carol I a acceptat cererea lor urgentă pentru trimiterea de trupe, dar a pus condiția ca armata să-și aibă propria bază de operațiuni și comandă separată.”

(K.Hitchins, *România 1866-1947*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți o luptă precizată în sursa B. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa A, o informație referitoare la acțiunile militare. **2 puncte**
3. Menționați câte un conducător al românilor la care se referă sursa A, respectiv sursa B. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că domnul român aderă la o alianță formată din state europene. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa B, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (cauză, respectiv efect). **7 puncte**
6. Prezentați două acțiuni militare la care au participat românii în secolele al XIV-lea – al XV-lea. **6 puncte**
7. Menționați o caracteristică a politicii promovate de România în relațiile internaționale din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, după evenimentele la care se referă sursa B. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

30 de puncte

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Făcând abstracție de modul cum erau aplicate, constituțiile comuniste, prin însuși textul lor, nu reprezintă voința întregului popor, ci a unei formațiuni politice: Partidul Comunist. În art. 86 alin. VI din Constituția din 27 septembrie 1952 și în art. 3 din Constituția din 21 august 1965 se declară în mod expres că forța conducătoare

a întregii societăți este partidul. [...] Constituția din 21 august 1965 mai aduce o noutate: pe lângă o formațiune politică privilegiată, Partidul Comunist, se creează și o categorie de cetățeni privilegiați, membrii Partidului Comunist. Aceștia sunt considerați la nivel constituțional „cetățenii cei mai avansați și mai conștienți ai societății” (art. 26), și astfel devine principiu constituțional însăși împărțirea societății în cetățeni de rangul I, superiori și deci privilegiați, și cetățeni de rangul II, considerați [...] inferiori și deci neprivilegiați. Și această împărțire a societății în cetățeni superiori și inferiori nu se baza pe vreun criteriu de valoare, ci pe cel mai arbitrar dintre criteriile posibile, acela al adeziunii și obedienței.

Această enormitate a fost posibilă deoarece nici una din cele trei constituții comuniste nu a reprodus art. 10 din Constituția din 29 martie 1923, care prevedea desființarea oricăror privilegii în România. Astfel, s-au putut crea aceste două privilegii: al partidului comunist și al membrilor partidului comunist. [...]

Constituțiile erau elaborate de Partid. Constituția din 13 aprilie 1948 a fost publicată cu mai mult de o lună înainte de adoptarea ei de către Marea Adunare Națională [...]. Subordonarea Marii Adunări Naționale față de hotărârile Partidului Comunist este exprimată [...] în expunerea pe motive a Legii nr. 1/1972, care menționează [...] că prelungirea mandatului deputaților Marii Adunări Naționale și consiliilor populare la 5 ani [...] se impune «pentru asigurarea corelării legislaturii sau mandatului puterii de stat cu periodicitatea congreselor partidului.»

(E. Focșeneanu, *Istoria constituțională a României (1859-1991)*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți formațiunea politică precizată în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați o lege fundamentală din perioada stalinismului și anul adoptării acesteia, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la Marea Adunare Națională. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la cetățenii statului, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia regimul totalitar din România influențează politica promovată de aceasta în relațiile internaționale din perioada postbelică. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

30 de puncte

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre evoluția spațiului românesc în secolele al XVIII-lea – al XIX-lea, având în vedere:

- precizarea unei instituții centrale din spațiul românesc și menționarea a două caracteristici ale acesteia în secolul al XVIII-lea;
- menționarea a două proiecte politice referitoare la statul român modern elaborate în secolul al XVIII-lea;
- prezentarea unui proiect politic referitor la statul român modern elaborat în prima jumătate a secolului al XIX-lea;
- formularea unui punct de vedere referitor la modalitatea de înființare a statului român în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea limbajului istoric adecvat, structurarea eseului, evidențierea relației cauză-efect, elaborarea argumentului istoric (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice și încadrarea eseului în limita de spațiu precizată.

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Preluarea conducerii Ministerului Industriei și Comerțului de către secretarul general al Comitetului Central al partidului, Gheorghe Gheorghiu-Dej, la sfârșitul lunii noiembrie 1946 și sporirea atribuțiilor acestui departament prin noile reglementări din 5 aprilie 1947, au conferit Partidului Comunist posibilitatea coordonării întregii politici economice a guvernului în direcția anticapitalistă. Încă de la sfârșitul anului 1946 guvernul trecuse la aplicarea, din inițiativa P.C.R., a unor măsuri radicale, de dirijare și control a diverselor laturi ale activității social-economice, care ignorau sau încălcau principiile economiei de piață.

Adunarea Deputaților a adoptat Legea pentru etatizarea și reorganizarea Băncii Naționale a României. Cel mai important centru financiar și singurul institut de emisiune [monetară] al țării a devenit o pârghie importantă în activitatea de finanțare a ramurilor economiei naționale, pentru a asigura controlul statului asupra tuturor instituțiilor bancare și de credit, publice sau particulare, asupra creditului și emisiunii de monedă. [...] Controlul și intervenția statului, a Partidului Comunist, au devenit, în a doua jumătate a anului 1947, multilaterale și au cuprins principalele ramuri ale industriei a căror producție era controlată în proporții apreciabile, depășind 50% din aceasta.”

(Istoria Românilor)

B. „Primele luni ale lui 1947, în special martie și mai, au adus și primele mari valuri de arestări [...]. Desființarea partidelor istorice, în toamna aceluiași an, a dat startul pentru noile valuri, masive; dealtfel, în următoarele două decenii [...] se pot distinge două perioade de apogeu al terorii represive: una ce cuprinde anii 1947-1952 și o a doua, paradoxală în aparență, pentru anii 1957-1959 – pentru că ea survine după moartea lui Stalin, în paralel cu o relaxare care se face simțită în toate democrațiile populare. [...] Acest val de duritate are propriile sale explicații: pe de o parte, grija lui Gheorghiu-Dej ca revolta maghiară din 1956 să nu contagieze și societatea românească, pe de altă parte, grija aceluiași de a oferi Moscovei imaginea unui regim pe deplin stăpân pe situație, preocupare evidentă pentru Dej atât în pregătirea cât și în continuarea retragerii de către sovietici, în 1958, a Armatei Roșii staționate în România.

Privit retrospectiv, [...] pare foarte clar că toate aceste arestări premeditate – motivate sau nu în temeiul legii – nu aveau atât rostul pedepsirii unui comportament politic oarecare – cu care Partidul Comunist nu putea fi de acord –, cât pe acela de a extermina, la propriu, adversarii (în sens larg) și, mai ales, elita politică a României vechiului regim și, odată cu aceasta, sistemul și mecanismele tradiționale ale vieții politice românești.”

(A. Ciocianu, *Pe umerii lui Marx*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

- 1. Numiți o instituție precizată în sursa A. **2 puncte**
- 2. Precizați, din sursa B, o informație referitoare la Armata Roșie. **2 puncte**
- 3. Menționați liderul politic și formațiunea politică la care se referă atât sursa A, cât și sursa B. **6 puncte**
- 4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că represiunea viza adversarii regimului politic. **3 puncte**
- 5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa A, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (cauză, respectiv efect). **7 puncte**
- 6. Prezentați alte două practici politice din România postbelică, în afara celor la care se referă sursele date. **6 puncte**
- 7. Menționați o caracteristică a acțiunilor desfășurate de regimul național-comunist din România în relațiile internaționale din perioada „Războiului Rece”. **4 puncte**

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Constituția a fost promulgată de Domnitorul Carol I la 30 iunie 1866 și a intrat în vigoare la 1 iulie 1866, data publicării ei în *Monitorul Oficial*.

[...] Deși țara se găsea încă sub suzeranitatea Imperiului Otoman, căruia îi plătea tribut și din care făcea parte nominal, totuși niciuna din prevederile ei nu menționează și nici nu face, cel puțin, cea mai mică referire la această dependență. [...] «Art.1 – Principatele Unite Române constituiesc un singur stat indivizibil, sub denumirea de România.» Calificativul de *indivizibil* era un răspuns la insistența puterilor garante ca Principatele să se separe prin alegerea unui nou domn. De asemenea, denumirea de România, în contradicție cu prevederile *Convențiunii de la Paris*, [din 1858], sublinia hotărârea de a duce la îndeplinire toate doleanțele exprimate de Adunările Ad-Hoc.

Ca formă de guvernământ, România se transforma dintr-o monarhie electivă într-o monarhie ereditară (art. 82), ceea ce constituia încă o nesocotire a *Convențiunii de la Paris*, dar corespundea cu doleanța Adunărilor Ad-Hoc ca dinastia să fie nu numai străină, dar și ereditară, pentru a evita declanșarea ambițiilor dinastice la succesiunea Tronului. Se enunța principiul că toate puterile emană de la națiune (art.31) și era dezvoltat principiul separației puterilor în stat. Puterea executivă era încredințată domnului (art.35), puterea legislativă în mod colectiv domnului și Reprezentanței Naționale (art.32, alin. I), iar puterea judecătorească tribunalelor și curților Deputaților (art.32, alin. II și III), [...].

Titlul II, «Despre drepturile românilor», prevedea cele mai largi libertăți: libertatea conștiinței, a presei, a învățământului, a întrunirilor. Privilegiile și titlurile de noblețe străine erau desființate (art.12). Inviolabilitatea persoanei și a domiciliului erau garantate. Se interzicea pedeapsa cu moartea și confiscarea averii. Se asigura secretul corespondenței.”

(E. Focșeneanu, *Istoria constituțională a României (1859-1991)*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți un spațiu istoric precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați domnitorul statului român și legea fundamentală promulgată de acesta, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la drepturile și libertățile cetățenești. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere despre prevederile referitoare la stat înscrise în legea fundamentală, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia implicarea românilor în „criza orientală”, după evenimentele la care se referă sursa, a avut consecințe favorabile pentru statul român modern. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

30 de puncte

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre participarea românilor la relațiile internaționale din secolele al XIV-lea – al XVI-lea, având în vedere:

- menționarea a două instituții centrale înființate în spațiul românesc și a două fapte istorice la care participă reprezentantul uneia dintre ele în secolul al XIV-lea;
- precizarea unei cauze a implicării românilor în relațiile internaționale din secolul al XIV-lea;
- prezentarea unui conflict desfășurat în relațiile internaționale din secolul al XV-lea la care participă românii;
- formularea unui punct de vedere referitor la participarea românilor, prin acțiuni diplomatice, în relațiile internaționale din secolul al XVI-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea limbajului istoric adecvat, structurarea eseului, evidențierea relației cauză-efect, elaborarea argumentului istoric (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice și încadrarea eseului în limita de spațiu precizată.